

Havre, tidiga sorter

Henrik Bergman, HS Konsult AB

- **Cilla är den tidigast mognande av marknadssorterna, sorten har goda kvalitetsegenskaper med hög rymdvikt. Förstahandsval i sena odlingslägen även om avkastningen tycks variera något mellan åren.**
- **Belinda är den marknadssort som har högst avkastning och har även ett högt foderskördevärde men sorten mognar något sent.**
- **Chantilly har en något sämre stråstyrka än Belinda och tappar därför i avkastning vid en flerårsjämförelse. Chantillys foderskördevärde är dock högt.**
- **Ivory har en av marknadens högsta kärnvikter, stråstyrkan är god och sorten mognar någon dag tidigare än Belinda och Chantilly.**

I den mellansvenska försöksregionen lades det under året ut tre sortförsök med tidig havre i försöksserien L7-502. Samtliga försök låg i område G med två försök i Dalarna och ett försök i Hälsingland. Totalt provades åtta sorter i försöksserien, varav två sorter endast i ett försök. I Dalarna såddes försöken i mitten av maj vilket är normal tid, försöket i Hälsingland såddes något senare än normalt vilket innebar den första juni. Medelskörden av de tre försöken blev högre än flerårsmedel för området, det var främst försöket i Hälsingland som hade en mycket hög skördenivå med en snittskörd på drygt 7000 kg. I tabell 1 visas sorternas avkastning som relativtal gentemot mätarsorten Belinda. I tabellen visas även svampbehandlingseffekterna som har varit något större än vanligt det här året, dock är den statistiska säkerheten för svampbehandlingarna låg. Belinda behåller sin ställning

som högst avkastande sort tät följd av Hurdal (NK 99042). Sorterna Ivory och Ingeborg har varit jämbördiga i avkastning men Ingeborg provades bara i ett försök i Dalarna. Chantilly har i år haft några procent lägre avkastning än sitt flerårsmedel, Chantilly och Hurdal ligger på samma avkastningsnivå i femårsmedeltalet vilket kan ses i tabell 2.

Högfetthavren Matilda som provats i ett försök i Dalarna har en avkastningsnivå på ungefär $\frac{3}{4}$ av Belindas avkastning, Matilda är den sort som haft senast mognad av de provade sorterna. I tabell 3 redovisas bestånds- och kvalitetsegenskaper som ett femårsmedel för hela landet. Den tidigast mognande marknadssorten är Cilla, medan Belinda och Chantilly som är medelsena sorter har samma mognadstid, Ivory mognar någon dag tidigare än dessa sorter. Bland marknadssorterna är Ingeborg den sort som kan uppvisa bäst stråstyrka tätt följd av Ivory men även Belinda har en god stråstyrka med tanke på dess avkastningsnivå. Högst rymdvikt av marknadssorterna har Cilla.

Sortbeskrivningar

BELINDA (SW) förenar en hög avkastning med en god kvalitet och får därmed ett mycket högt foderskördevärde. Sorten har något låg rymdvikt men är storkärnig, odlings-egenskaperna är bra med en god stråstyrka. Belinda är medellång och mognar medelsent.

CHANTILLY (SSd) är en fransk sort med god avkastningsförmåga och en mycket god foderkvalitet. Foderskördevärdet blir därför högt. Rymdvikten är medelhög och kärnan medelstor. Sorten har måttlig stråstyrka och mognar medelsent.

CILLA (SW) är en mycket tidigt mognande sort som förenar sin tidiga mognad med en god avkastning. Den har ett sämre strå än Belinda men är bättre än Svala som den ersätter. Rymdvikten är hög och kärnan medelstor.

IVORY (SSd) är en marknadssort som provades för andra året i området. Sorten har en mycket hög tusenkornvikt och låg skalhalt. Stråstyrkan är god och den mognar något tidigare än Belinda.

FIIA (SSd) är en tidigt mognande sort med hög rymdvikt och bra stråstyrka. Avkastningen är god med tanke på dess tidighet. Sorten har provats i området under flera år men finns inte på marknaden.

HURDAL (SW) en sort som provats under ett flertal år i området men finns ännu inte på marknaden. Sorten har en medeltidig mognad och avkastningen är relativt hög. Rymdvikten är låg och sorten har något svag stråstyrka.

INGEBORG (SW) provades för första året i området i ett försök. Avkastningen har varit god men når inte upp till mätarens avkastning. Mognar samtidigt med mätaren, sorten är stråstyv och relativt kortvuxen och har en stor kärna.

MATILDA (SW) provades för första året i ett försök i området men har funnits på marknaden några år. Sorten har mycket hög fetthalt och är avsedd för specialprodukter. Sorten är stråstyv och kortvuxen, avkastningen är låg och mognaden sen.

Tabell 1. Havre. Avkastning 2005 område G (X o W-län). Obehandlat, svampbehandlat, behandlingseffekt samt medeltal

Sort	Obehandlat	Behandlat	Behandlings-effekt kg/ha	Medeltal 2005
Belinda				
kg/ha	6330	6450	120	6390
rel.tal	100	100		100
Chantilly	89	92	300	91
Cilla	88	90	210	89
Ivory	93	92	70	92
Fii	89	84	-190	87
Hurdal	96	99	330	97
Matilda*	79	77	-40	78
Ingeborg*	92	92	70	92

*Har endast ingått i ett försök i området.

Tabell 2. Havre. Område G (X o W-län). Avkastning årsvis 2003-2005. Femårsmedeltal 2001-2005

Sort	2003	2004	2005	2001-2005
Belinda				
kg/ha	6011	6197	6390	5360
Rel.-tal	100	100	100	100
Chantilly	101	97	91	96
Cilla	86	87	89	88
Ivory		96	92	94
Fii	89		87	85
Hurdal	95	94	97	96

Tabell 3. Havre. Bestånds och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal för hela landet 2001-2005

Sort	Strå- styrka %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Rymd- vikt g/l	Tusen- kornv. gram	Protein % av ts	Råfett % av ts	Växttråd % av ts
Belinda	72	94	111	533	39,1	10,7	5,3	11,8
Chantilly	69	95	111	545	38,2	11,0	5,6	11,9
Cilla	62	91	106	556	37,0	11,2	3,9	11,7
Ivory	74	95	110	544	45,9	10,9	3,6	11,6
Fia	74	95	107	553	33,6	12,0	4,0	11,7
Hurdal	56	99	108	526	34,8	11,0	5,7	11,2
Ingeborg	76	89	111	544	42,5	10,7	3,8	11,7
Matilda	76	87	113	519	34,8	12,2	7,0	13,9